

ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့

ကျေးလက်နေပြည်သူများ၏ အသံများကိုမှတ်တမ်းပြုစုခြင်း

၂၀၂၁ ခုနှစ် မေလ ၂၇ ရက်

ချန်လှုပ်ခံရသူများ - မြန်မာပြည်အရှေ့တောင်ပိုင်း ကျေးလက်ဒေသရှိ တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများနှင့် ကိုဗစ်-၁၉ တုန့်ပြန်မှုများ

ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့မှ ၎င်းတို့၏ အစီရင်ခံစာအသစ်ဖြစ်သည့် “ချန်လှုပ်ခံရသူများ” - မြန်မာပြည်အရှေ့တောင်ပိုင်း ကျေးလက်ဒေသရှိ တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများနှင့် ကိုဗစ်-၁၉ တုန့်ပြန်မှုများ အမည်ဖြင့် ထုတ်ဝေလိုက် ပြီးဖြစ်ကြောင်း ဝမ်းမြောက်စွာဖြင့် အသိပေးလိုက်ပါသည်။ ဤအစီရင်ခံစာတွင် မြန်မာပြည် အရှေ့တောင်ပိုင်းရှိ တိုင်းရင်းသား လူနည်းစုများ၏ ကိုဗစ် ၁၉ ရောဂါနှင့် ပတ်သက်သည့် အတွေ့အကြုံများကို တင်ပြထားပါသည်။ ရောဂါကူးစက်ပြန့်နှံ့မှုအပေါ် မြန်မာအစိုးရ၏တုန့်ပြန်မှုများနှင့် မြန်မာပြည် အရှေ့တောင်ပိုင်းရှိ ကျေးလက်ဒေသ များသို့ အထောက်အပံ့အကူအညီများ မရောက်ရှိနိုင်ခဲ့ပုံများကို ရှာဖွေ ဖော်ထုတ် တင်ပြထားပါသည်။

မြန်မာအစိုးရ၏ ကိုဗစ် ၁၉ စီးပွားရေး ကုစားမှုအစီအစဉ် (CERP) တွင် “မည်သူတစ်ဦးမှ မကျန်စေရ” ဟူသည့် အားလုံးပူးပေါင်းပါဝင်နိုင်ရေး လုပ်ဆောင်ချက်များနှင့်ပတ်သက်ပြီး ဖော်ပြထားသော်လည်း အစိုးရ၏ အပြုသဘော ဆောင်ရွက်ချက်များမှာ ပြည်သူများအားလုံးထံသို့ ရောက်ရှိခဲ့ခြင်းမရှိပေ။ ကာလကြာရှည်စွာ ဆက်လက်ဖြစ်ပွား လျက်ရှိသော တိုက်ပွဲများ၊ နေရပ်ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ခြင်းများနှင့် ဗဟိုအစိုးရ၏ တိုင်းရင်းသားများအပေါ် ဖိနှိပ်မှု များကြောင့် တိုင်းရင်းသား အများစုနေထိုင်လျက်ရှိသော မြန်မာပြည်အရှေ့တောင်ပိုင်းရှိ နေရာဒေသများကဲ့သို့ ကျေးလက်ဒေသအများစုတွင် အကူအညီအထောက်အပံ့ မလုံလောက်မှုများကို ဆက်လက်ကြုံတွေ့ နေရပါသည်။ ဖေဖော်ဝါရီလ (၁) ရက်နေ့တွင် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သော စစ်အာဏာသိမ်းမှုသည် နိုင်ငံတော်အတွက် လုံလောက်မှုမရှိသည့် ကိုဗစ်-၁၉ ရောဂါ တုံ့ပြန်မှုဆိုင်ရာ အခြေခံအဆောက်အအုံများအား ပျက်စီးစေသဖြင့် ယခုအချိန်တွင် တိုင်းရင်း သားလူနည်းစုအဖွဲ့အစည်းများအတွက် လက်ငင်းလိုအပ်ချက်နှင့် ရေရှည်လိုအပ်ချက်များအား ဖြည့်စည်းပေးနိုင် ရန်အတွက် ဆန်းသစ်သော ဖြေရှင်းချက်များ ပိုမိုလိုအပ်လျက်ရှိပါသည်။

မြန်မာပြည်အရှေ့တောင်ပိုင်းရှိ ကျေးလက်ဒေသများမှ ရွာသားများသည် ကိုဗစ်-၁၉ ရောဂါကူးစက်ပျံ့နှံ့မှုကြောင့် စီးပွားရေးဆိုင်ရာအခက်အခဲများနှင့် အစားအသောက် မလုံလောက်မှုများကို ဆက်လက်ခံစားရလျက်ရှိပါသည်။ အစိုးရ၏ ကိုဗစ်-၁၉ စီးပွားရေးကုစားမှု အစီအစဉ်အား လက်တွေ့လုပ်ဆောင်ရာတွင် ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး (KNU) ၏ ထိန်းချုပ်နယ်မြေတွင်နေထိုင်သော ရွာသားများနှင့် ရောနှောထိန်းချုပ်နယ်မြေအတွင်းနေထိုင်ကြသော ရွာသားအများအပြား ချန်လှုပ်ထားခြင်းခံခဲ့ရပါသည်။ ထို့အတွက်ကြောင့် ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံးအပြင် ထို ဒေသများတွင် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့်

ဒေသတွင်းလူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၊ အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများမှ ထို ဒေသခံ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများအား ထောက်ပံ့နိုင်ရန်အတွက် ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင်အစီအစဉ်ဖြင့် အဖြေရှာဆောင် ရွက် ကြရပါသည်။

KNU မှရွာသားများအား လိုအပ်နေသော ကိုဗစ်-၁၉ ရောဂါကာကွယ်ရေး ပစ္စည်းများနှင့် အစားအသောက်များ ပေး ဝေခြင်းကို ကြိုးစားလုပ်ဆောင်ခဲ့သော်လည်း ရောဂါကာကွယ်ရေးအတွက် နိုင်ငံတကာမှ မြန်မာအစိုးရအား ပေး အပ်သည့် ထောက်ပံ့ငွေ အများအပြားကို လက်ခံရရှိနိုင်ခြင်း မရှိသည့်အတွက် ၎င်းတို့၏ အထောက်အပံ့များမှာ အ ကန့်အသတ်ရှိပါသည်။ ထိုနည်းတူစွာပင် အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ ဒေသတွင်း လူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် အခြား နိုင်ငံတကာ အကူအညီပေးရေးအဖွဲ့များအနေဖြင့်လည်း ဒေသတွင်းအဆင့်နှင့် အမျိုးသားအဆင့် သဘောတူညီ ချက်ကိစ္စရပ်များကြောင့် ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းများအား ပိတ်ပင်ခံရခြင်းများကို ကြုံတွေ့ခဲ့ကြရပါသည်။

ထို့အပြင် ကိုဗစ်ရောဂါကူးစက်ပျံ့နှံ့မှုကြောင့် ကျန်းမာရေးနှင့်ပညာရေး အခွင့်အလမ်းများ ထိခိုက်ခံစားရခြင်းများ နှင့် လိုအပ်ချက်ရှိနေသော ရွာသားများအား အချို့သောဝန်ဆောင်မှုများနှင့် အထောက်အပံ့များကို ဆက်လက်ပေး နိုင်ရန်အတွက် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့် တိုင်းရင်းသား လူမှုဝန်ထမ်း အဖွဲ့အစည်းများအား ပိုမိုပံ့ပိုးပေးရန် လိုအပ် ကြောင်းကိုလည်း ဤအစီရင်ခံစာတွင် ဖော်ပြထားပါသည်။ ထိုအဖွဲ့အစည်းများသည် စစ်တပ်မှ အာဏာသိမ်းပြီး နောက်ပိုင်း ပြန်လည်ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည့် လူသားချင်း စာနာထောက်ထားမှု အကြပ်အတည်းများအား ဖြေရှင်းရာ တွင်လည်း အဓိကကျသည့်အဖွဲ့အစည်းများ ဖြစ်လာပါသည်။

ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့ အနေဖြင့် ဤအစီရင်ခံစာသည် နိုင်ငံတကာနှင့် နိုင်ငံအတွင်းရှိ သက်ဆိုင်သူများအား မြန်မာပြည်အရှေ့တောင်ပိုင်းရှိ တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများခံစားရသည့် ကိုဗစ်-၁၉ ရောဂါ၏ သက်ရောက်မှုများ အားပိုမိုနားလည်စေနိုင်မည်ဟု မျှော်လင့်ပါသည်။ ကျေးလက်နေ ပြည်သူများအတွက် အကာအကွယ်ပေးမှုနှင့် ဘေးကင်းလုံခြုံမှုရှိစေရန်အတွက် နိုင်ငံတကာနှင့် နိုင်ငံအတွင်းရှိ ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်သူများ အနေဖြင့် ပိုမိုကောင်း မွန်သည့် အားလုံးပါဝင်သော အထောက်အပံ့ပေးရေး အစီအစဉ်များ ရေးဆွဲနိုင်ရန်အတွက် အကြံပြုချက်များလည်း အစီရင်ခံစာတွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြထားပါသည်။

ဆက်သွယ်ရန်

စောနန္ဒဆူး - +၆၆ (၀) ၈၁ ၁၂၉ ၅၆၄

နော်ထူးထူး - +၆၆ (၀) ၈၇ ၂၀၅ ၁၈၅၆